PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Tulevaisuusvaliokunnan ja Professoriliiton hallituksen tapaaminen 10.12.2021

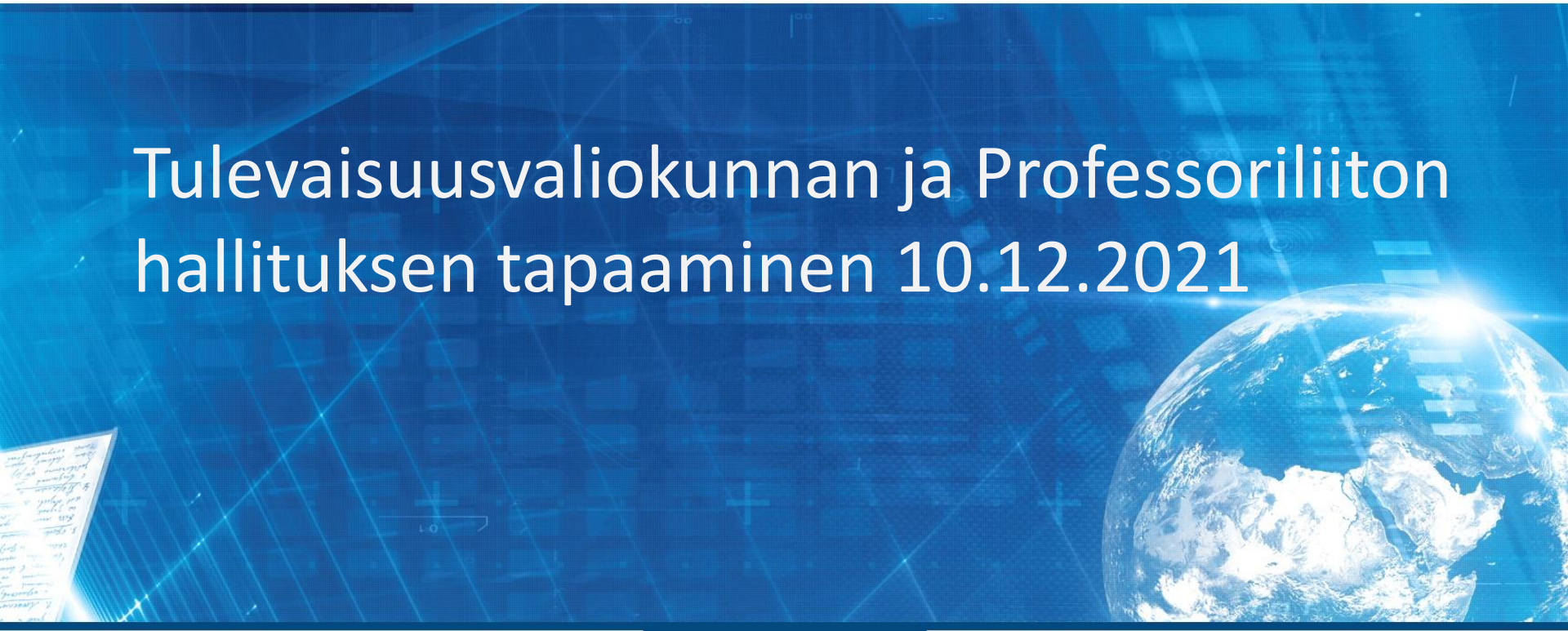

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

- Puheenjohtaja Jukka Heikkilä, tietojärjestelmätieteen professori, Turun yliopisto
- Varapuheenjohtaja Eeva Moilanen, farmakologian professori, Tampereen yliopisto

- Hallituksen jäsenet:
  - Petri Mäntysaari, kauppaoikeuden professori, Hanken
  - Jussi Välimaa, koulutustutkimuksen professori, Jyväskylän yliopisto

- Hallituksen varajäsenet:
  - Reko Leino, orgaanisen kemian professori, Åbo Akademi
  - Erkki Lähderanta, fysiikan professori, LUT-yliopisto

- Toiminnanjohtaja Tarja Niemelä, viestinnän asiantuntija Elina Andersson-Finne

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

- Tutkitun tiedon teemavuosi 2021
- Tiedolla tulevaisuuteen -selvitys
- Rahoitusmalliselvitys, johtosääntöselvitys

Tutkitun tiedon teemavuosi 2021

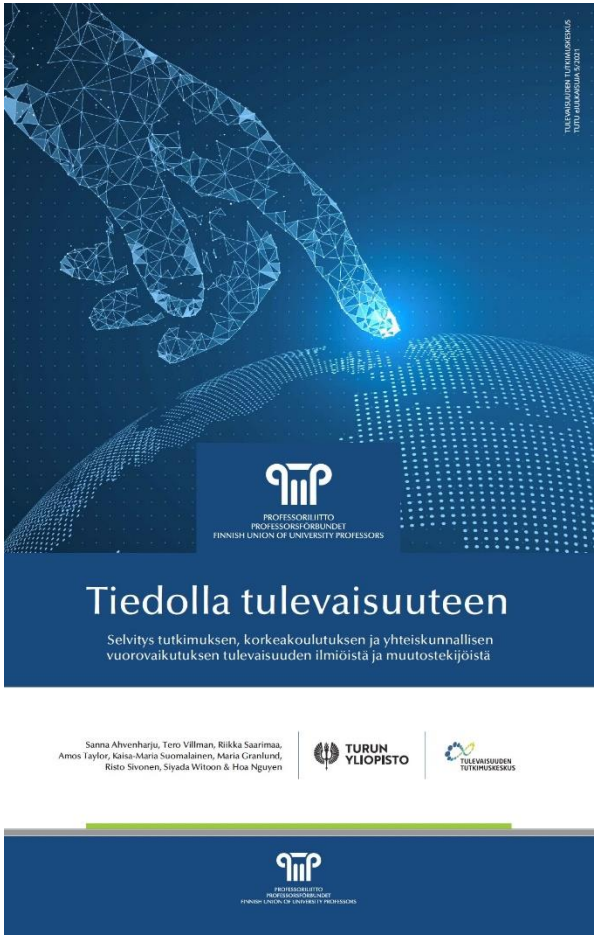

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Tiedolla tulevaisuuteen

- Selvitys tieteen tekemisen tulevaisuuden muutostekijöistä
- Tavoitteena tunnistaa ja kuvata mielenkiintoisia ja ajatuksia herättäviä tieteen tekemisen tulevaisuuteen vaikuttavia ilmiöitä
- Toimintaympäristön kartoitus, kysely professoreille eDelphillä
  - 444 kyselyvastausta, (400 professoria, 44 sidosryhmäläistä)
  - 500 avovastausta
- Työpajat

Kysytyt tieteen tulevaisuus-luokat (Voros, 2017)

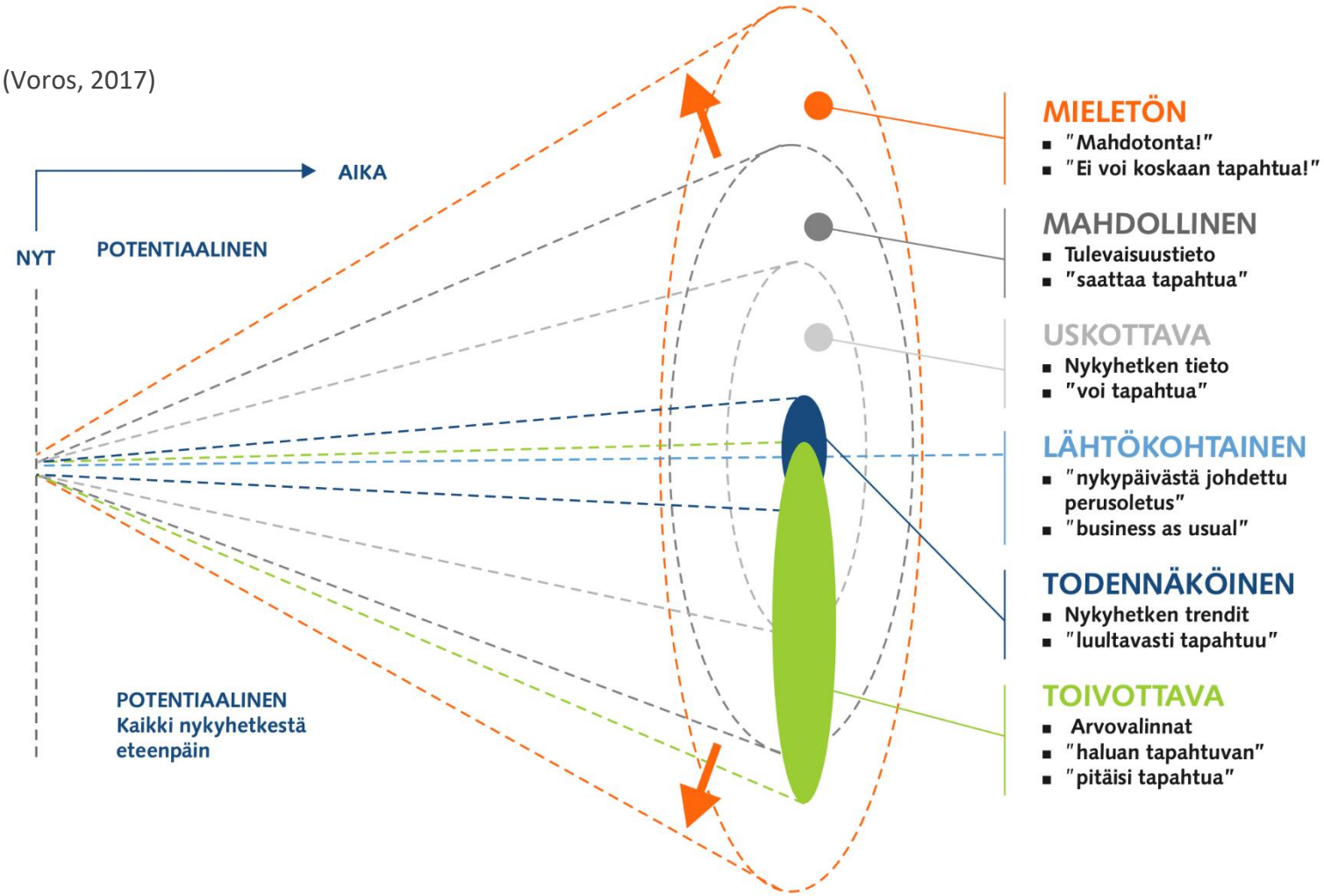

NÄKÖKULMIA TIETEEN TEKEMISEN MAHDOLLISIIN TULEVAISUUKSIIN

Tutkimus yhteiskunnallisten odotusten paineessa	Tieteestä tulevaisuuden pelastaja?	Tiede politiikan välineenä?	Tieteen asema kyseenalaistettuna?	Töitä tieteen tulkeille?	
Tiede kansainvälisen suurvaltapolitiikan pyörteissä	Uusi kylmä sota?	Tieteestä vastavoima vastakkainasettelulle?	Euroopasta tutkimuspalvelujen alihankkija?	Aatteet tieteen tilalle?	
Kansalaiset tieteen tekijöinä	Kaikki tietää: Kansalaistieteestä uusi tiedon muoto?	Vaihtoehtoisia näkökulmia ja uusia innovaatioita?	Tieteen uskottavuus koetuksella?		
Tutkimuksen tekemisen muuttuvat olosuhteet	Tekoälystä tutkimusapulainen – tai tulevaisuuden kollega?	Huipputiedettä ja bulkkitutkimusta?	Resurssipula rajoittaa tutkimusta?		
Korkeakoulutus verkossa	Räätälöityjä tutkintoja kaikille?	Lähiopetuksesta luksusta?	Tutkintojen merkitys katoaa?	Opettajista tiedon muotoilijoita ja tuottajia?	
Tutkimusyhteistyötä virtuaalisissa puitteissa	Virtuaalisesta monipaikkaisuudesta tutkijan arkipäivää?	Aitoa yhteistyötä?	Globaali tutkimusyhteistyö tasa-arvoistuu?		
Menestyksen mittaamisen kiihtyvä kierre	Kertakäyttöistä pikatutkimusta?	Menestys kasautuu?	Tutkijoiden vastarintaliike – slow science?		
Rahoitus niukkuuden keskellä	Yrityksistä tieteen vetureita?	Tohtoreita joukkorahoituksella?	Kansallinen tutkimus näivettyy?	Halpaa tutkimusta?	Hankepohjainen rahoitusmalli romukoppaan?

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Tulevaisuus ei tule, tulevaisuus tehdään

- Nyt tehtävät tiede- ja koulutuspoliittiset päätökset mutta myös yliopistojen, tiedeyhteisöjen, professorikunnan ja muiden tutkijoiden toimet vaikuttavat siihen millainen tulevaisuus toteutuu
- Tutkittuun tietoon perustuvaa päätöksentekoa tulee jatkossakin vahvistaa
  - Tieteen tulosten rooli yhteiskunnallisen kehityksen ohjaajana ja elinkeinoelämän moottorina

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Tiedettä ja sen tuloksia kyseenalaistetaan aiempaa voimakkaammin

- Tieteen auktoriteetin rapautuminen
- Kvasitieto ja disinformaatio
- Yksilökeskeisyyden vahvistuminen ja subjektiivinen usko omaan asiantuntemukseen
- Hyvä tiedeviestintä
- Tieteen tulkit ja vuorovaikutus

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Yhteiskunnallinen polarisaatio

- Korkein koulutus perustuu tutkittuun tietoon
- Suomalaisten yliopistojen kehittäminen duaalimallin pohjalta elinkeinoelämän, julkisen sektorin ja kansalaisten kanssa niin, että ne voivat kilpailla muiden maiden parhaimpien yliopistojen kanssa

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Tiede tulevaisuuden yhteiskunnassa

- Vaali- ja hallituskausittain vaihtuvat aatteet ja intressit ohjaavat rahoitettavien tutkimusaiheiden valintaa
- Tilaa uusille, yllättäville, ennakoimattomille ja odottamattomille tutkimusasetelmille ja –ideoille
- Korkealaatuinen perustutkimus on ylimmän opetuksen perusta ja niihin perustuvat myös yhteiskunnan tarvitsemat uudet sovellutukset
- Tiedepolitiikan tulee olla pitkäjänteistä ja sen tulee turvata vakaa ja laadukas tutkimus- ja osaamispohja
- Oleellisen ja epäoleellisen tulevaisuustiedon määrittäminen pitää aina tehdä jossain kontekstissa ja mielellään vuorovaikutuksessa muiden kanssa

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Muuta ajankohtaista

Yliopistojärjestelmää tulee kehittää duaalimallin pohjalta tavoitteena tutkimuksen ja koulutuksen sisällön korkea kansainvälinen laatu

- Pandemiasta elpyminen ja kestävä kehitys varmistetaan edistämällä yliopistojen ja tutkimuslaitosten rahoitusta monipuolisesti.
  - Perusrahoituksen vakauttaminen ja TKI-rahoituksen selkeyttäminen
- Yliopistolakia tulee muuttaa
  - Yliopistolakia (22 ja 26 §) tulee täydentää muun muassa yliopistokollegion ja monijäsenisen hallintoelimen tehtäviä lisäämällä.
  - Yliopistolakiin tulee lisätä uusi 33a § professuuriin johtavasta urapolusta.
- Tutkijoiden tekijänoikeudet tulee turvata
  - Tieteen ja taiteen vapaus
  - Kannustaminen avoimeen tieteeseen ja/tai nopeaan hyödyntämiseen yhteiskunnan hyväksi

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Professoriliitto – tieteen, taiteen ja sivistyksen puolesta